

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ

Energiaosasto/Energiamarkkinat
Arto Rajala

ASIAKUNTIJALAUSET

16.6.2025

Eduskunnan talousvaliokunta

ASIA K 1/2025 VP: Hallituksen vuosikertomus; Toimenpiteet eduskunnan lausuntojen ja kannottojen johdosta**Sähkömarkkinalain ja sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 14 pykälän muuttaminen**

HE 265/2020 vp – EV 109/2021 vp

2. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää vaalikauden loppuun mennessä laajapohjaiseen valmisteluun ja kattavaan vaikutusarviointiin perustuen erillisiä linjoja koskevan sääntelyn muutostarpeet energiayhteisöjen toiminnan mahdollistamiseksi tarkoituksenmukaisena osana energijärjestelmää.

TEM:n käsittelytilanne:

HE 45/2025 vp, joka sisältää säännökset erillisistä linjoista, on parhaillaan eduskunnan käsittelyssä.

3. Eduskunta edellyttää, että työ- ja elinkeinoministeriö seuraa lainmuutosten täytäntöönpanoa ja niiden vaikuttavuutta ja toimittaa tästä eduskunnalle selvityksen seuraavalla vaalikaudella.

TEM:n käsittelytilanne:

Ministeriö jatkaa seuranta- ja toimittaa selvityksen vuonna 2026, jotta saadaan riittävästi seuranta-aineistoa.

Sähköhyvityksen ja muiden tukimuotojen toimivuus

HE 324/2022 vp – EV 313/2022 vp

1. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa ja arvioi sähköhyvityksen ja muiden tukimuotojen toimivuutta sekä ryhtyy kiireellisesti tarvittaviin toimenpiteisiin määräraikaisten sähkösopimusten piirissä olevien kuluttajien aseman kohtuullistamiseksi.

TEM:n käsittelytilanne:

Hallituksen kertomuksessa mainittu yhteenvetoraportti tukimuodoista on valmistunut ja on ministeriön käsittelyssä. Raportti toimitetaan talousvaliokunnalle kuluvan vuoden aikana.

Hallituksen kertomuksessa mainitun HE 197/2024 vp:n lait on vahvistettu ja tulevat voimaan 1.7.2025.

2. Eduskunta edellyttää sellaisten lainsäädännöllisten välineiden valmistelua, joilla kyetään vastaamaan kohtuuttomaan energian hintojen nousuun kuluttajille ja pk-yrityksille nyt laadittuja tukikeinoja paremmin kohdentuen poikkeuksellisessa markkina-tilanteessa. Valmistelua on edistettävä työ- ja elinkeinoministeriön johdolla välittömästi.

TEM:n käsittelytilanne:

Hallituksen kertomuksessa mainitun lakiehdotuksen valmistelu on viivästynyt, koska erityisesti valmiuslain energiasäännösten valmistelu on sitonut tähän tarkoitettuihin henkilöresurssit. Uuden esittelyajan valmistelu on meneillään ministeriössä.

Sähkön hinta kuriin

KAA 4/2023 vp – EK 17/2024 vp

1. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto kiirehtii hallitusohjelmaan sisältyviä toimenpiteitä, jotka sujuvoittavat ja nopeuttavat puhtaan sähkön tuotannon hankkeiden viranomaisprosesseja ympäristötavoitteet huomioon ottaen.

YM:n, VM:n ja TEM:n käsittelytilanne:

Hallituksen kertomuksessa mainitut, valmisteilla olleet hallituksen esitykset on annettu eduskunnalle kuluvalle kevätistuntokaudella.

2. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto tuo viipymättä eduskuntaan esityksen sähkön vähittäismyyntin hintojen väliaikaisesta sääntelytoimivaltuudesta sähkömarkkinoiden poikkeuksellisen hintakriisin aikana EU-sääntely huomioon ottaen.

TEM:n käsittelytilanne:

Hallituksen kertomuksessa mainitun lakiehdotuksen valmistelu on viivästynyt, koska erityisesti uudistettavan valmiuslain energiasäännösten valmistelu on sitonut tähän tarkoitettuihin henkilöresurssit. Uuden esittelyajan valmistelu on meneillään ministeriössä.

3. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto toimii aktiivisesti EU:ssa sähkön tukku-markkinoiden markkinamallin kehittämiseksi nykyistä ennustettavammaksi ja oikeudenmukaisemmaksi sekä edistää tukku-markkinoiden hintakaton alentamista.

TEM:n käsittelytilanne:

Työ- ja elinkeinoministeriö jatkaa työtä tukku-markkinoiden hintakaton alentamiseksi, mutta tässä vaiheessa EU:n sähkömarkkinamallin avaaminen nopealla aikataululla vaikuttaa epätodennäköiseltä.

4. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto kiirehtii kapasiteettimekanismin valmistelua sähkön perus- ja säättövoiman tuotantokapasiteetin lisäämiseksi tavalla, joka ei aiheuta valtiolle kohtuuttomia kustannuksia tai hidasta investointeja puhtaaseen sähkön tuotantoon.

TEM:n käsittelytilanne:

Hallituksen kertomuksessa mainittu fossiilittoman jouston tukimekanismia valmisteleva työryhmä on luovuttanut raporttinsa ministeriölle 27.5.2025. Työryhmän ehdotus on parhaillaan lausuntokierroksella 24.6.2025 saakka. Ministeriö on aloittanut valtiontukinotifikaatiota koskevat keskustelut komission kanssa.

5. Eduskunta edellyttää, että sähkön kulutusjousto edistetään muun muassa mahdollistamalla niin sanottu itsenäinen aggregaattori, joka yhdistää sähkökäyttäjien kuormia tai tuottamaa sähköä tarjottavaksi sähkömarkkinoilla.

TEM:n käsittelytilanne:

Hallituksen kertomuksessa mainittu järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan Fingrid Oyj:n selvitys on luovutettu ministeriölle 31.3.2025. Ministeriö on aloittanut sääntelyä tarkentavan valtioneuvoston asetuksen valmistelun selvityksen pohjalta.

6. Eduskunta edellyttää, että sähkön hintapiikkien hillitsemiseksi arvioidaan, vuoropuhelussa yhteiseen sähkömarkkinaan kuuluvien maiden kanssa, toisen tarjouskierroksen (second auction) malli, jossa tarjoukset uusitaan tiettyjen raja-arvojen ylityttyä tai alituttua, sekä edistetään sen käyttöönottoa.

TEM:n käsittelytilanne:

Hallituksen kertomuksessa todetun mukaisesti työ- ja elinkeinoministeriö ei pidä toisen huutokauppakierroksen käyttöönottamista koskevaa vaihtoehtoa realistisena, koska nimitetyt sähkömarkkinaoperaattorit ovat vastikään päättäneet luopua toisista huutokauppakierroksista. Komissio on antanut touko-kesäkuussa hallituksen kertomuksessa mainitun ehdotuksensa kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen vahvistamisesta annetun komission asetuksen (EU) 2015/1222 (CACM) muuttamiseksi. Ministeriö tulee ehdotuksen käsittelyn yhteydessä huomioimaan eduskunnan ponnen tavoitteet.

7. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin kansallisesti sähkömarkkinoiden toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseksi ja kaiken tarvittavan markkina- ja kulutusinformaation saattamiseksi tutkijoiden käyttöön sekä edistää tiedon saatavuutta EU:n tasolla.

TEM:n käsittelytilanne:

Työ- ja elinkeinoministeriö tulee huomioimaan eduskunnan ponnen valtioneuvoston kantojen muodostamisessa, kun energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 1227/2011 (REMIT-asetus) seuraavan kerran uudistetaan.

Hallituksen kertomuksessa mainittu datahubin tietojen laajempaa avoimuutta koskeva selvitys ei ole edennyt ministeriössä henkilöresurssien riittämättömyyden vuoksi. Ministeriön tarkoitus on jatkaa selvittelyä syksyllä 2025.

8. Eduskunta edellyttää, että sähkön tukku- ja vähittäismarkkinoiden valvontaa sekä viranomaisten yhteistyötä tehostetaan nykyisestä. Toimivaltaisten viranomaisten resurssien pitää olla sillä tasolla, että mahdolliset väärinkäytökset pystytään tunnistamaan ja niihin puuttumaan.

TEM:n käsittelytilanne:

Työ- ja elinkeinoministeriö jatkaa valtion talousarvioprosessin puitteissa ponnisteluja Energiaviraston ja Kilpailu- ja kuluttajaviraston resurssien vahvistamiseksi.

9. Eduskunta edellyttää, että hallitus arvioi kuluttajansuojaa sähkömarkkinoilla koskevan lainsäädännön mukaan lukien mahdollisuuden kohtuullistaa kohtuuttomia sähkösopimuksia ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin kuluttajien aseman parantamiseksi.

TEM:n käsittelytilanne:

Hallituksen kertomuksessa mainitun HE 197/2024 vp lait on vahvistettu ja tulevat voimaan 1.7.2025.